

**Msamaha
wa Kibiblia**

Ray Foucher

Nukuu zote za maandiko, isipokuwa imeonyeshwa vinginevyo, zimetolewa kutoka katika Biblia Toleo la King James.

Tafsiri ya Brenton Septuagint 1884 ilifikiwa kutoka www.BibleHub.com

Nukuu za Maandiko zilizowekwa alama “BBE” zimetolewa kutoka katika Bible in Basic English, iliyochapishwa mwaka wa 1965 na Cambridge Press nchini Uingereza. Public Domain.

Maandiko yaliyowekwa alama kama “GNT” yametolewa katika Tafsiri ya Good News - Toleo la Pili © 1992 na American Bible Society. Imetumiwa kwa ruhusa.

Maandiko yaliyowekwa alama “Lamsa” yametoka katika The Holy Bible kutoka Maandiko ya Kale ya Mashariki yaliyotafsiriwa na George Lamsa (1933) kutoka katika hati asilia za Kiaramu za Peshitta.

Nukuu za Maandiko zenye alama “NASB” zimetolewa kutoka New American Standard Bible®, Hakimiliki © 1960, 1962, 1968, 1971, 1972, 1973, 1975, 1977, 1995 na The Lockman Foundation. Imetumika kwa ruhusa.

Nukuu za Maandiko zenye alama (NIV) zimechukuliwa kutoka katika Biblia Takatifu, New International Version®, NIV®. Hakimiliki © 1973, 1978, 1984, 2011 na Biblica, Inc.™ Imetumiwa kwa idhini ya Zondervan. Haki zote zimehifadhiwa duniani kote. www.zondervan.com “NIV” na “New International Version” ni chapa za biashara zilizosajiliwa nchini Marekani na Ofisi ya Alama ya Biashara na Biblica, Inc.™

Nukuu za Maandiko zilizowekwa alama “NKJV™” zimetolewa kutoka New King James Version®. Hakimiliki © 1982 na Thomas Nelson, Inc. Imetumiwa kwa ruhusa. Haki zote zimehifadhiwa.

Nukuu za Maandiko zilizowekwa alama “RNT” zimetolewa kutoka kwenye The Remedy New Testament Paraphrase Copyright © 2020 kutoka www.comeandreason.com

Nambari za Strong, maana za maneno na idadi ya matumizi zinatokana na The Online Bible Copyright © 2020 kutoka www.onlinebible.net

Msamaha wa Kibiblia:

Je, Kuna Aina Mbili?

Ray Foucher

Aprili 2020

**Toleo la e-book la utafiti huu (katika muundo wa PDF) linaweza
kupakuliwa kutoka kwenye tovuti ya mwandishi kwa:**

<https://characterofgod.org/resources/> au

<http://maranathamedia.com/books>

Yaliyomo

1. Msamaha wa Kibiblia: Je, Kuna Aina Mbili?.....	5
2. Msamaha wa Kibiblia: Suala la Kisheria?	12
3. Msamaha wa Kibiblia: Uhusiano Wake na Dhambi	20
4. Msamaha wa Kibiblia: Baadhi ya Mifano.....	28
5. Msamaha wa Kibiblia: Huonyesha Moyo wa Mungu.....	34
6. Msamaha wa Kibiblia: Kuomba kwa ajili ya huo	39

1. Msamaha wa Kibiblia: Je, Kuna Aina Mbili?

Je, unatafuta msamaha? Je, umewahi kutatizika kujua kama Mungu amekusamehe au la? Je, katika uhusiano wako na Mungu, unajisikia kusamehewa? Au unahisi hatia na aibu? Je! unajua madhara ya hisia za hatia juu ya afya ya kihisia ni nini? Sio nzuri. Msamaha na afya ni dhahiri kuhusiana. Hatia huleta maumivu ya kihisia na inaweza hata kusababisha ugonjwa wa kimwili. Ikiwa unajitahidi kujua jinsi ya kushinda hatia, basi msamaha ni jambo ambalo unahitaji kuelewa na kutafuta.

Je, unafikiri Mungu anakuchukuliaje unapotenda dhambi? Je, amekasirika? Je, ni lazima apate kutulizwa au kupatanishwa na wewe? Je, unamwomba Mungu akusamehe? Je, umewahi kujiuliza kama anakusamehe? Ulimwenguni, na hata katika Ukristo mwingi, kuna mkanganyiko juu ya mada hii.

Ikiwa unaona aibu na umebeba mzigo wa hatia, mzigo ambao ungependa sana kuondolewa, somo hili la msamaha litatoa majibu. Msamaha wa Kibiblia ndio suluhisho la kweli la hatia, na kuelewa jinsi msamaha unavyofanya kazi, haswa kutoka kwa mtazamo wa Mungu, kunaweza kuwa msaada mkubwa.

Shughuli Ya Pande Mbili

Tuanze kwa kuchunguza kosa ni nini kwa sababu ni uwepo wa hatia unaohitaji msamaha. Ufafanuzi wa kamusi wa hatia unaweza kuwa kitu kama: “ukweli au hali ya kufanya vibaya.” Hata hivyo, hatia ni zaidi ya ukweli. Hisia zinahusika sana. Kawaida, kuna hisia ya kutengwa au kujitenga na yule tuliyekosea. Tunahisi kana kwamba hatupendelewi nao na kudhani kwamba lazima wahisi hasira kwetu. Inakuwa vigumu kuwa karibu na mtu ambaye tumemkosea kwa

sababu tunajisikia aibu mbele yake. Upatanisho kati ya pande mbili zinazohusika unahitajika ili kuponya utengano.

Fikiria juu ya uzoefu wako mwenyewe kwa hatia na msamaha na utagundua kuwa msamaha ni shughuli ya pande mbili. Daima kuna angalau watu wawili wanaohusika. Kwa Mungu, huwa tunafikiri kwamba tunaomba msamaha na, ikiwa Mungu anahisi hivyo, anatusamehe na ndipo tu msamaha hutokea. Walakini, mchakato huo unahusika zaidi kuliko hiyo. Ukweli huu mzuri utakupa ufahamu bora zaidi wa msamaha, utakufanya uhisi vyema kuhusu mchakato huo, na utakusaidia sana katika kushughulika na hisia za hatia.

Hebu tulinganishe aya chache zinazotumia msamaha:

“Ikiwa tukiziungama dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee (aphiemi, Strong’s G863) dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote.” (1 Yohana 1:9)

Neno “ikiwa” katika mstari huo hufanya msamaha usikike kuwa wa masharti sana kama inavyoeleweka kuwa kawaida. Sasa zingatia hili:

Uchungu wote na ghadhabu na hasira na kelele na matukano yaonduke kwenu, pamoja na kila namna ya ubaya; tena iweni wafadhili ninyi kwa ninyi, wenye huruma, wenye kusameheana (charizomai, Strong’s G5483), kama vile ambavyo Mungu kwa ajili ya Kristo amewasamehe (charizomai) ninyi.” (Waefeso 4:31-32)

Waefeso walielezewa kuwa walisamehewa hata wakati ambapo bado walikuwa na tabia kadhaa mbaya za tabia. Kutokuwepo kwa “ikiwa” pia kunaonyesha kuwa huu ulikuwa msamaha usio na masharti.

Kwa nini kuna tofauti? Je, msamaha una masharti au la? Tatizo ni kwamba tafsiri za maneno kutoka lugha asilia nyakati nyingine hazihifadhi maana zote asilia. Hii imetokea hapa. Kuna neno la Kigiriki, charizomai, ambalo hurejelea msamaha jinsi anavyohisi mtoa msamaha, yule anayesamehe. Mtoa msamaha huchagua kutoshikilia hisia kali na kumwachilia msamaha kutoka kwenye kiwango chochote cha deni, labda binafsi akichukua hasara fulani kama matokeo.

Upande ule mwingine, kuna neno la Kigiriki, aphiemi, linalofafanua kile kinachotendeka ndani ya mtu anayesamehewa, mtu anayesamehewa. Akiamua kukubali msamaha, anaachiliwa kutokana na hisia za hatia na aibu na kutakiwa kulipa. Kwa wazi, msamaha hutolewa na kupokelewa. Tunaweza kuelewa hilo kutokana na uzoefu wetu wenyewe. Msamaha ni shughuli ya pande mbili (wote uliotolewa na kupokea) kati ya pande mbili (mtoa msamaha na mpokea msamaha) kila mmoja aliyehusika katika mchakato huo kwa njia tofauti.

Msamaha Umetolewa

Mungu anampenda kila mtu kuliko tunavyoweza kufikiria. Yeye husamehe kila dhambi kwa maana ya kwamba Yeye hatuhesabii dhambi zetu. Yeye hana hasira na sisi. Yeye hatupendi wala hatujali hata kidogo kwa sababu ya jambo lolote ambalo tumefanya. Kwa njia ya ndani zaidi kuliko tunavyoweza kuelewa, Mungu anaelewa kwamba dhambi hutuumiza na kutudhuru. Anatuhurumia na anatamani tumgeukie na kumruhusu atuponye magonjwa yetu ya dhambi. Maandiko yanasema:

“Basi iweni na huruma, kama Baba yenu naye alivyo na huruma.”
(Luka 6:36)

Ikiwa rehema ni sifa ya tabia ya Baba yetu wa mbinguni, hatakosa huruma. Usemi mwingine – “Rehema zake zadumu milele” hupatikana mara 41 katika King James Version. Kwa mfano:

“Mshukuruni BWANA kwa kuwa ni mwema, kwa maana fadhili zake ni za milele.” (Zaburi 118:29)

Ikiwa unajisikia au la, hata unajua au hujui, Mungu anakusamehe - daima.

Msamaha unaotolewa na Mungu unafafanuliwa na neno charizomai (G5483):

Matumizi (katika KJV): samehe 11; kutoa 6; toa bure 2; kumpa 2; ruzuku 1; samehe kwa uwazi 1. Jumla: 23.

Maana:

- kufanya jambo la kupendeza au la kukubalika (kwa mtu), kufanya upendeleo
- kuridhisha
- kujionyesha mtu mwenye neema, mwema, mkarimu
- kutoa msamaha, kusamehe
- kutoa kwa neema, kutoa bure, kutoa

Neno hili linatokana na neno la Kiyunani charis, nomino ambayo ina maana ya neema, nia njema, fadhili-upendo, na upendeleo. Ni neno lile lile lililotumika katika mstari huu maarufu wa Biblia:

“Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu. (Waefeso 2:8-9)

Je, ni kwa sababu ya matendo yetu kwamba tunasamehewa na kuokolewa? Hapana, ni kwa njia ya Mungu kujaa neema (charis), na kutoa msamaha kwa hiari.

Msamaha Umepokelewa

Sio lazima utafute kwa bidii upate msamaha kutoka kwa Mungu, unapaswa tu ukubali. Unapotambua dhambi yako, kukiri (kuikubali) na kuamini kwamba Mungu anakusamehe na atatoa upendo wake na kukubalika kusafisha dhambi hiyo - basi utajisikia kusamehewa. Kinachotokea kwa upande wako wa mchakato wa msamaha—moyoni mwako—kinaelezwa na neno aphiemi, ambalo maana yake ni “kuweka huru,” au “kuachilia” kutoka kwenye dhambi na hatia inayohusishwa nayo. Hili ni jambo ambalo tunapaswa kulikubali katika akili zetu kwa sababu Mungu (Ambaye hutupatia msamaha kwa hiari) hatatulazimisha kulikubali - Yeye hayuko kwenye ghibiba za akili. Kizuizi chochote si kutotaka kwa Mungu kusamehe, bali kutotaka kwetu kuamini na kukubali msamaha wake. Sadaka ya Mungu ya msamaha inatusihi tumruhusu afanye kazi maishani mwetu. Kumbuka, si lazima mtoto atafute kupata upendo wa wazazi wake; unatolewa bure. Wakati mtoto anapoelewa hili kwa kweli,

aibu yoyote, hofu, na hatia inayoharibu uhusiano na mtiririko wa upendo huondolewa.

Msamaha, kama ulivyopokelewa, unaelezewa katika Agano Jipya na maneno mawili ya Kiyunani. La kwanza, kama ilivyotajwa hapo juu, ni *aphiemi* (Strong's G863).

Matumizi: kuondoka 52; kusamehe 47; kuteseka 14; acha 8; telekeza 6; achilia mbali 6; tofauti 13. Jumla: 146.

Maana (vichwa vikuu):

- kupeleka mbali [hatia]
- kuruhusu, ruhusu, si kuzuia, kutoa kitu kwa mtu
- kuondoka, kwenda mbali kutoka kwake

Hapa kuna baadhi ya mifano ya matumizi ya neno *aphiemi*:

“Na tazama, wakamletea mtu mwenye kupooza, amelala kitandani; naye Yesu, alipoiona imani yao, alimwambia yule mwenye kupooza, Jipe moyo mkuu, mwanangu, umesamehewa dhambi zako.” (Mt 9:2).

Kulingana na mstari huu, mabadiliko hayo yanafanyika ndani ya nani? Je, ni mabadiliko katika Mungu au kwa mtu mgonjwa? Ni nini kingechukuliwa kutoka kwa mtu huyu? Kumbuka, neno *aphiemi* limetumika hapa, likimaanisha kusamehe au kufukuza. Katika kesi hii, dhambi au, kwa kweli, matokeo yake - hatia na aibu. Mtu aliyepooza aliponywa kutokana na maradhi yake ya kimwili lakini pia madhara ya kiakili ya dhambi zake, labda ikiwa ni pamoja na mfadhaiko ambao ungebadilishwa kuwa “uchangamfu mzuri.”

Yesu, ambaye siku zote alisema na kufanya yale yaliyokuwa yanapatana na tabia ya Baba Yake, alisema alipokuwa akisulubishwa:

“... Baba, wasamehe [aphiemi], kwa maana hawajui watendalo...”
(Luka 23:34).

Hakuwa akimwomba Baba yake ajisikie kuwasamehe (*charizomai*). Badala yake, alikuwa akiomba kwamba askari wanaomtendea vibaya waweze kuelewa na kukubali msamaha huo. Inaonekana kwamba sala ilijibiwa katika kesi ya akida na pia askari wake (Mt 27:54).

“Kwa maana mkiwasamehe watu makosa yao, na Baba yenu wa mbinguni atawasamehe ninyi; bali msipowasamehe watu makosa yao, wala Baba yenu hatawasamehe ninyi makosa yenu.” (Mt 6:14-15)

Ikiwa hatuwafanyii wengine *aphiemi*, je, Mungu anatusamehe? Ndiyo, anasamehe Ametupa *charizomai*, lakini hatutapokea *aphiemi*. Kwa nini isivi hivyo? Kwa sababu hatuwezi kujisikia kutokuwa na hatia na aibu mioyoni mwetu ikiwa hatuko tayari kufanya yale tunayopaswa na tunahitaji ili wengine wapate uhuru huo pale ambapo wametukosea. Ikiwa tunakataa kuwaweka wengine huru, basi hatuwezi kupata uhuru kutoka kwenye hatia ya dhambi zetu wenyewe. Hii inahusiana na kuhukumiwa kama tunavyohukumu (Mt 7:2).

Neno la pili la Kigiriki, “*apoluo*” (Strong’s G630) lina maana sawa, kama ilivyo kwenye mistari ya “kuachilia,” “kuweka mbali,” “kupeleka mbali.”

“Nao wakanyamaza. Akamshika, akamponya, akamwacha aende zake [apoluo];” (Luka 14:4)

Aya hii inaonyesha ukaribu katika maana ya *aphiemi* na *apoluo*:

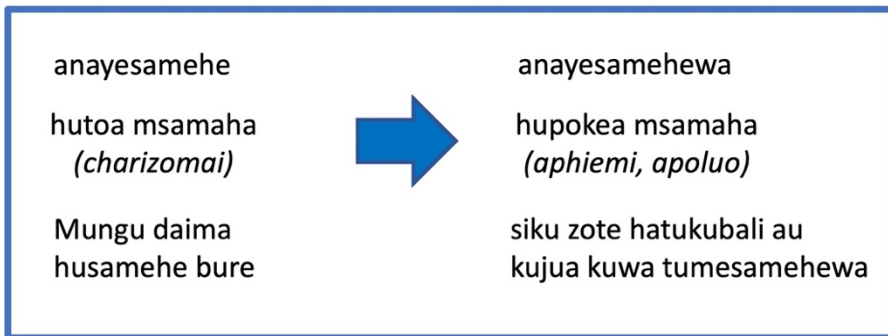
“Bwana wa yule mtumwa akamwonea huruma, akamfungua [apoluo], akamsamehe [aphiemi] lile deni.” (Mathayo 18:27)

Maneno haya ya Kigiriki yanarejelea kazi ambayo Mungu hutimiza katika moyo au akili ya mwamini anayekubali kile ambacho Yesu amewafanyia.

Muhtasari

Tunapaswa kuelewa kwamba msamaha ni shughuli kati ya pande mbili. Kuna mwenye kusamehe, mwenye kutoa msamaha, na kuna msamehewa, mwenye kupokea msamaha. Msamaha sio tu Mungu anayetusamehe, lakini mchakato ambao Yeye hutusamehe na tunakubali msamaha huo na, matokeo yake,

tunahisi kusamehewa, kutokuwa na hatia na kumthamini Mungu. Kwa wazi, msamaha wa Kibiblia ni shughuli ya pande mbili.

2. Msamaha wa Kibiblia: Suala la Kisheria?

Je, Mungu kusamehe dhambi zetu ni jambo la kisheria? Watu wengi, wanapofikiria kuhusu msamaha, wanawazia kitabu cha hesabu au mfumo fulani wa hesabu mbinguni ambapo kila dhambi inarekodiwa na, ikitubiwa, rekodi hiyo inaondolewa. Na ikiwa sivyo, mtenda dhambi atalazimika kukutana na kumbukumbu hiyo katika hukumu na kulipa adhabu

ifaayo ambayo, katika akili fulani, ni kifo cha milele na, kwa wengine wengi, umilele katika kuzimu.

Kusamehewa Bure

Walakini, kama ilivyoonyeshwa tayari, Mungu husamehe kila dhambi. Ikiwa dhambi imesamehewa kweli, hakuna deni la kulipa. Hebu tuthibitisha kwamba Mungu anasamehe bila masharti.

Simoni, Farisayo, aliandaa chakula cha jioni ambapo mwanamke, kwa tendo la shukrani, alipaka miguu ya Yesu manukato ya bei ghali. Kwa kujibu mawazo ya Simoni Yesu akamwambia:

“Palikuwa na mkopeshaji mmoja aliyekuwa na wadeni wawili: mmoja alikuwa na deni la dinari mia tano, na wa pili hamsini. Walipokuwa hawana cha kulipa, akawasamehe wote wawili kwa unyofu. Basi niambie ni nani kati yao atakayempenda zaidi? Simoni akajibu, akasema, Nadhani ni yule aliyemsamehe zaidi. Akamwambia, Umehukumu vema. (Luka 7:41-43)

Simoni, ambaye Yesu alimwambia hadithi hii, hangeweza kukosa maombi kwake mwenyewe kama mmoja wa wadaiwa - yule asiye na shukrani - na bado ujumbe ulikuwa kwamba pia alisamehewa hata alipokuwa na hisia hasi kwa mwanamke huyu (aliyemwona kama mwenye dhambi) na kwa Kristo Mwenyewe. Ndiyo, Mungu husamehe bure:

“Yeye asiyemwachilia Mwana wake mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu sisi sote, atakosaje kutukirimia [*charizomai*] na mambo yote pamoja naye?” (Warumi 8:32)

Ona kwamba “kutoa bure” limetafsiriwa kutoka kwenye neno *charizomai*. Kusamehe kwa uhuru kunamaanisha bila bei, bila masharti.

“Na ninyi mlipokuwa mmekufa kwa sababu ya dhambi zenu na kutokutahiriwa kwa mwili wenu, aliwafanya hai pamoja naye, akiisha kuwasamehe [*charizomai*] makosa yote;” (Kol 2:13)

Mungu alikuwa ametoa msamaha (*charizomai*) kwa Wakolosai wakiwa bado wamekufa katika dhambi zao. Hiyo ingekuwa kabla ya maungamo yoyote kwa upande wao.

“mkichukuliana, na kusameheana [*charizomai*], mtu akiwa na sababu ya kumlaumu mwenzake; kama Kristo alivyowasamehe [*charizomai*] ninyi, vivyo na ninyi.” (Kol 3:13)

Hapa Paulo anawaambia Wakolosai kwamba wanahitaji kusameheana (walikuwa hawajafanya hivyo bado) kama vile Kristo alivyokuwa amewasamehe.

Mistari iliyo hapo juu na Efe 4:31-32 iliyonukuliwa katika sura ya 1 inaonyesha kwamba Mungu husamehe kwa hiari kutoka moyoni Mwake. Anajishughulisha zaidi na kuanzisha tena uhusiano, na kutupatanisha na Yeye, kuliko Anavyohusika na adhabu. Tutaona kwamba kwa kweli adhabu inakuja juu yetu kama tokeo la kukataa kwetu kujipatanisha na Mungu, kama mgonjwa anayekataa matibabu kutoka kwa daktari. Katika hali kama hiyo, ugonjwa wa mgonjwa unapozidi kuwa mbaya daktari anamwadhibu?

Lakini Je, Hakuna Masharti?

Hapa kuna aya ambayo inaonekana kama sharti la msamaha:

“Lakini msiposamehe (*aphiemi*), wala Baba yenu aliye mbinguni hatawasamehe (*aphiemi*) makosa yenu.” (Marko 11:26)

Ona kwamba neno hapa la msamaha ni *aphiemi*, si *charizomai*. Ikiwa neno katika kila hali lilikuwa *charizomai* ingemaanisha kwamba ikiwa hatutoi msamaha kutoka moyoni mwetu, Mungu hatatufanyia vivyo hivyo; Hatajisikia kutusamehe. Hiyo ingefanya kwa ufanisi hisia Zake kwetu zitegemee matendo yetu.

Ikiwa ilikuwa *charizomai*, hiyo ingemaanisha kwamba tungehitaji tu kujisikia kusamehe au kuwa na tabia ya kusamehe katika akili zetu. Lakini *aphiemi* inatonyesha tujitahidi sana kufikia mtu ambaye amelemewa na hatia ya kutuumiza na kumsaidia kuachilia mzigo huo. Haitoshi kuhisi tumesamehe, lakini aliyetukosea lazima ajisikie kuwa tumemsamehe. Ingekuwa vigumu kwa mtu kuhisi kusamehewa ikiwa anaelewa kuwa msamaha ulikuwa unazuiliwa kutoka kwao.

Kwa mtu tunayemsamehe kujisikia kusamehewa inabidi ajue kwamba hatuna chochote dhidi yake. Hili linahitaji kwamba kwa namna fulani tuwasiliane hilo, ambalo bila shaka linapaswa kumaanisha kwamba kwa hakika tumewasamehe mioyoni mwetu. Ikiwa hatutachukua hatua hiyo kuna uwezekano kwamba sisi wenyewe hatujapata msamaha kutoka kwa Mungu, si kwa sababu hajatujalia bali kwa sababu hatujaukubali, labda tukiamini kwamba yeye hana msamaha. Ikiwa tunamwona Mungu kuwa asiyesamehe, tutaelekea kuwa na mtazamo huo kuelekea wengine. Ikiwa hatutawajulisha wengine kuwa wamesamehewa na kuwaondolea mzigo wao wa hatia, hiyo ina maana kwamba hatujaelewa msamaha wa Mungu kwetu na kwa hivyo hatutaweza kuhisi kwamba tumesamehewa na kupunguziwa mzigo wetu wenyewe.

Ni jambo la msingi kwamba Mungu anahusiana nasi tabia yake ya kusamehe, yenye rehema daima. Hili amefanya katika Neno Lake. Hata hivyo, kutoelewa sheria yake na kuichukulia kama kanuni zilizowekwa badala ya sheria

zilizoundwa kwa manufaa yetu kumesababisha msamaha kuonekana kuwa wa masharti. Kuweka kwa mwanadamu mawazo yake mwenyewe ya msamaha na haki kwa Mungu na kwenye tafsiri ya neno Lake kumeongeza mkanganyiko.

Haki na Adhabu

Kwa kweli, kutoa adhabu si jambo ambalo Mungu hufanya. Watu hufikiri kwamba Mungu binafsi huadhibu dhambi kwa sababu ya wazo lao lililochanganyikiwa la rehema na haki ya Mungu. Wanaelewa kuwa Mungu ni upendo na kuwa na mtazamo wa upendo kwa wenye dhambi lakini, kwa sababu ya sifa yake ya haki, hawezi kuacha dhambi bila kuadhibiwa. Hili linatokana na kutoelewa haki ya Mungu na sheria yake.

Haki ya kibiblia¹ inahusu kufanya jambo sahihi ambalo ni kurudisha hali iliyo sawa, kuponya na kuokoa. Inarejesha, sio ya kurudisha nyuma. Kwa kweli, hakuna mafungu yanayotumia neno “haki”² (KJV) ambayo yanaunga mkono kwamba haki inamaanisha kuadhibu dhambi. Uelewa huo wa haki unategemea sana “mtazamo wa sheria”³ unayoitazama; ufahamu gani wa sheria ya Mungu unao. Je, sheria ya Mungu ni ya asili - ilikusudiwa kutulinda sisi na kwa manufaa yetu - au kisheria kabisa, pamoja na adhabu za kiholela anazoweka?

“Adhabu” yoyote tunayoweza kufikiria kuwa inatoka kwa Mungu haijawekwa bali ni matokeo ya asili, kitu kinachotokana na dhambi yenyewe:

Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti; bali karama ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu.” (Warumi 6:23).

Hapa kuna toleo linalosema hilo kwa uwazi zaidi:

---

¹ <https://characterofgod.org/justice-definition/>

² <https://characterofgod.org/justice-verses/>

³ <https://characterofgod.org/law-definition/>

“Kwa maana dhambi hulipa mshahara wake, kifo; lakini zawadi ya bure ya Mungu ni uzima wa milele katika kuungana na Kristo Yesu Bwana wetu.” (Warumi 6:23, GNT)

Chanzo cha kifo ni dhambi⁴, ambayo hatimaye inatoka kwa Shetani, si Mungu:

“Basi tamaa ikiisha kuchukua mimba huzaa dhambi, na dhambi ikiisha kukomaa huzaa mauti.” (Yakobo 1:15)

Ni matokeo ya dhambi tunayokataa kuyaacha ndiyo yanatuadhibu, si Mungu anayetumulia adhabu.

Upendo na Msamaha

Mungu ni upendo (1 Yohana 4:8) na upendo, unaoelezwa katika Wakorintho, unajumuisha:

“[Upendo] haufanyi mambo ya aibu, hautafuti mambo yake mwenyewe; haukasiriki upesi, haufikirii mabaya; (1 Wakorintho 13:5)

Matoleo mengine mengi hutoa sehemu ya mwisho kama kutoweka kumbukumbu ya makosa:

“haukosi kuwa na adabu; hautafuti mambo yake; hauoni uchungu; hauhesabu mabaya.” (1 Wakorintho 13:5, NIV)

“hautendi isivyostahili; hautafuti yaliyo yake; haukasiriki, hauhesabu mabaya.” (1 Wakorintho 13: 5, NASB)

Ingawa Mungu mjuzi wa yote hasahau chochote, Yeye hakumbuki dhambi zetu kwa maana ya, kama tunavyoweza kusema, “Nitakumbuka” (ilisemwa kwa sauti fulani) ikimaanisha tishio la kuadhibiwa.

Tunaposema kwamba Mungu anasamehe bure si hivyo tu, wakati fulani hata kabla hatujatubu, anabadili mawazo yake na kuamua kusamehe na kuacha

---

⁴ <https://characterofgod.org/sin-destruction/>

kuwa na hasira juu yetu. Yeye kamwe hana hisia hizo kwetu. Hisia zake za kweli zinaonyeshwa zaidi katika aya kama hii:

“Na alipokaribia aliuona mji, akaulilia,” Lk 19:41.

“Ee Yerusalemu, Yerusalemu, wewe uwauaye manabii na kuwapiga kwa mawe wale waliotumwa kwako, ni mara ngapi nimetaka kuwakusanya watoto wako, kama vile kuku avikusanyavyo vifaranga vyake chini ya mbawa zake, wala hamkutaka!” (Mt 23:37)

Mungu Anataka Kulinda Pekee

Mungu anataka tu kutulinda kama vile ambavyo tungefanya kwa watoto wetu wenyewe. Wakati fulani hawezi kufanya hivyo kwani, kwa kuwa ni muungwana, halazimishi uwepo Wake mahali ambapo haitakiwi. Kufanya hivyo itakuwa ni kukiuka hiari yetu na hatawahi kufanya hivyo.

Kanuni hiyo inaonekana katika hali ya watu kabla ya gharika:

“Ambao walikatwa kabla ya wakati, ambao msingi wao ulifurika kwa gharika; ambao walimwambia Mungu, Ondoka kwetu; na Mwenyezi atawafanyia nini?” (Ayubu 22:16-17)

Hawezi kufanya lolote kwa watu wanaokataa kwa ukaidi uwepo wake.

Kuondoa Dhambi

Wazo la kufunika dhambi katika maana ya kisheria nyakati fulani hurejzewa kuwa kufuta dhambi au, mara nyingi zaidi, kufuta rekodi ya dhambi. Hii inahusishwa na mchakato unaorejelewa karne nyingi zilizopita na nabii Danieli kama utakaso wa patakatifu:

“Akaniambia, Hata siku elfu mbili na mia tatu; ndipo patakatifu patakapotakaswa.” (Dan 8:14)

Lakini kufuta dhambi kunaweza pia kueleweka si kufuta rekodi ya kimwili ya dhambi bali kama mchakato wa kuondoa kutoka kwa watu binafsi hata mwelekeo wa kutenda dhambi. Kuna msaada mwingi zaidi wa Kibiblia kwa

mtazamo huu wa pili. Mistari kama hii haizungumzii kuhamisha au kufuta kumbukumbu:

“Kama mashariki ilivyo mbali na magharibi, ndivyo alivyoweka dhambi zetu mbali nasi.” (Zaburi 103:12)

Kwa hivyo ni kuwafutia watu madhambi sio kutoka kwenye vitabu vya kumbukumbu⁵. Tazama uchunguzi wa kina wa mchakato huu wa kutakasa patakatifu⁶.

Sio Kisheria bali Kimahusiano

“Kwa maana ikiwa tulipokuwa adui tulipatanishwa na Mungu kwa mauti ya Mwana wake; zaidi sana baada ya kupatanishwa tutaokolewa katika uzima wake. Wala si hivyo tu, ila tunafurahi pia katika Mungu kwa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa yeye sasa tumeupokea upatanisho.” (Warumi 5:10-11)

Angalia katika mstari huu kwamba tumepatanishwa na Mungu; Mungu hahitaji kupatanishwa nasi. Upatanisho uko katika mwelekeo mmoja tu. Kupokea upatanisho⁷ (v11) kunarejelewa kama upatanisho. Hii, matumizi pekee ya neno “upatanisho” katika Agano Jipya, limetafsiriwa kutoka kwenye muundo wa nomino wa kitenzi cha Kigiriki kinachomaanisha “kupatanisha.” Asili ya neno “Upatanisho” katika Kiingereza ilikuwa kuwa katika hali ya umoja au kuwa “pamoja”, kama katika makubaliano na mtu mwingine. Hapo awali, haikuwa na uhusiano wowote na malipo ya kisheria ya dhambi, lakini kwa karne nyingi maana hiyo imeharibika.

Ikiwa dhambi za mtu zitahamishiwa kwa mbadala asiye na hatia (akitaka au la) na mbadala huyo kisha kuchukuliwa kuwa na hatia ya dhambi hizo na kuuawa kwa ajili yao, basi je, dhambi hizo kweli zimesamehewa? Msamaha unamaanisha mtoa msamaha kumwachilia msamehewa (mtenda dhambi)

---

⁵ <https://characterofgod.org/records-of-heaven/>

⁶ <https://characterofgod.org/daniel-814-the-cleansing-of-the-sanctuary/>

⁷ <https://characterofgod.org/atonement-definition/>

kutokana na matokeo yoyote ambayo yanaweza kuwekwa. Theolojia inayohitaji uhamisho wa hatia na malipo kwa kifo humfanya Mungu kutosamehe na kuhitaji malipo daima. Uelewa uliokithiri zaidi unajumuisha wazo la kutuliza⁸ - ambalo Mungu alihitaji (na labda hata aliweka binafsi) mateso na kifo kabla ya kusamehe. Mafundisho hayo yamewafanya wengi wamwasi Mungu na kuwazuia wasihisi kuwa wamesamehewa.

Teolojia ya kutuliza inaonyeshwa katika aya hii:

“Hakika ameyachukua masikitiko yetu, Amejitwika huzuni zetu;
(Isaya 53:4)

Lakini ona kwamba haisemi kwamba Mwokozi alipigwa na Mungu, bali tu kwamba ilifikiriwa, au kudhaniwa, kwamba Yeye alipigwa.

Msamaha wa Kibiblia sio suala la kisheria.

---

⁸ <https://characterofgod.org/appease-definition/>

3. Msamaha wa Kibiblia: Uhusiano Wake na Dhambi

Ni nini kinachoeleweka kuwa kinatokea baada ya sisi kufanya dhambi na kabla ya Mungu kutoa msamaha? Toba na kukiri. Kisha msamaha wa Mungu utatolewa; Atasamehe na kubariki - lakini sio hapo awali.

Je, ni uelewa gani wa kawaida wa mtazamo wa Mungu kwetu kabla ya kutubu na kuungama, na kabla hajatusamehe? Labda kwamba amekasirika au amekasirishwa nasi. Na ni nini mtazamo wa Mungu kwetu (kama inavyoeleweka kawaida) baada ya kutubu? Pengine anafurahi nasi, anatumpendelea, na yuko tayari kutubariki. Kimsingi, Yeye yuko tayari kusamehe, tunatubu na “kujilaumu,” na kisha anasamehe na anaweza kutubariki. Lakini je, ndivyo ilivyo kweli? Je, kiwango cha upendo cha Mungu kwetu na hamu ya kututunza inategemea tabia zetu? Je, hii inalingana na uelewa wako na ufafanuzi wa msamaha? Zingatia aya hii:

“Au waudharau wingi wa wema wake na ustahimilivu wake na uvumilivu wake, usijue ya kuwa wema wa Mungu wakuvuta upate kutubu?” (Warumi 2:4)

Ni lipi linalokuja kwanza kulingana na mstari huo, wema wa Mungu au kitu kwa upande wetu? Wema wa Mungu. Ikiwa wema wa Mungu unatuongoza kwenye toba, basi wema wake lazima uje kwanza. Je, inawezekana kwamba kuungama na kutubu hufuata kutokana na kutambua jinsi ambavyo amekuwa mwema kwetu, kwamba hajawahi kutukasirikia bali ametaka daima kilicho bora kwa ajili yetu?

“Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.” (Yohana 3:16)

Mungu alimtoa Mwanawe kabla hatujahitaji msamaha. Na hata baada ya dhambi kuwaathiri wanadamu wote, Mungu alichukua hatua ya kutuokoa:

“Bali Mungu aonyesha pendo lake yeye mwenyewe kwetu sisi, kwa kuwa Kristo alikufa kwa ajili yetu, tulipokuwa tungali wenye dhambi.” (Warumi 5:8)

Mistari hii inaonyesha kwamba Mungu aliupenda ulimwengu kabla hajamtoa Mwanawe afe kwa ajili ya dhambi zetu, jambo ambalo halionyeshi sharti lolote.

Msamaha na Deni

Hebu tuangalie nukuu zaidi juu ya msamaha ili tuone jinsi inavyofanya kazi. Wakolosai 2 ina mengi ya kusema kuhusu msamaha:

Mlipokuwa wafu kwa sababu ya makosa yenu na kutokutahiriwa kwa mwili wenu, aliwafanya hai pamoja naye, akiisha kutusamehe (*charizomai*) makosa yetu yote, akiisha kuifuta ile hati ya deni, iliyokuwa na uadui kwetu, iliyokuwa na uadui kwetu; naye ameiondoa isiwepo tena, akiigongomelea msalabani.” (Wakolosai 2:13, 14, NASB)

Je, ni “hati gani hii ya deni” ambayo Aliifuta na kuigongomelea msalabani pake? Ilichukuliwa kutoka wapi? Aliichukua kutoka kwa nani na kwa njia ya nani?

Katika tafsiri ya King James Version, Wakolosai 2:14 inazungumza juu ya Kristo “akiifuta ile hati iliyoandikwa ya hukumu zilizokuwa juu yetu.” Neno la Kigiriki hapo kwa ajili ya “hati” ni *cheirographon*, ambayo ilikuwa hati iliyoandikwa kwa mkono ambayo ilifanya kazi kama hati ya ahadi. Hili halikuwa likirejelea sheria yenyewe, bali kumbukumbu ya mashtaka ambayo yalisimama dhidi ya mtu binafsi, kumbukumbu ya deni lao. Kwa hiyo, kufuta deni kunamaanisha kitendo cha Mungu kuchukua deni letu la dhambi na kulifuta.

Deni Lilichukuliwa Kutoka Wapi?

Hasa, deni lilichukuliwa kutoka wapi? Nabii Yereimia anatupa kidokezo:

“Dhambi ya Yuda imeandikwa kwa kalamu ya chuma; kwa ncha ya almasi imeandikwa katika kibao cha mioyo yao.” (Yer 17:1, NKJV)

Je, Biblia inarejelea nini kwa kusema tuna kumbukumbu ya dhambi mioyoni mwetu? Kwa urahisi kwamba tuna dhamiri, ambayo hutusumbua na hisia za hatia na lawama tunapoelewa matendo na tabia zetu kuwa haziendani na kile kilicho sawa. Msamaha, tunapoupata, unahusisha kufuta kumbukumbu ya deni letu na kuliondoa kutoka kwenye dhamiri zetu, na hivyo kutuweka huru kutokana na hatia yetu ya ndani! Mungu alitimiza badiliko hili la muujiza ndani yetu kupitia imani yetu katika kifo cha Mwanawe. Hii ilikuwa nia ya Mungu katika kumtoa Yesu kwa ulimwengu. Kifo cha Kristo hakikukusudiwa kutuliza ubaya wowote wa asili ndani ya moyo wa Mungu au kumfanya asamehe, lakini kutukomboa kutoka kwenye matokeo ya kisaikolojia ya dhambi na kutuwezesha kupata msamaha. Kifungu kifuatacho kinajadili hili:

“Basi si zaidi damu yake Kristo, ambaye kwamba kwa Roho wa milele alijitoa nafsi yake kwa Mungu kuwa sadaka isiyo na mawaa, itawasafisha dhamiri zenu na matendo mafu, mpate kumwabudu Mungu aliye hai? (Waebrania 9:14, NKJV)

Damu ya Kristo inasafisha dhamiri zetu kutokana na hatia ya “matendo yaliyokufa,” (kazi zinazoongoza kwenye kifo) ili dhambi hizo zisiumbue tena dhamiri zetu. Ona kwamba ni dhamiri zetu ndizo zimesafishwa, si vitabu vya kumbukumbu mbinguni. Hatia na aibu zimepita. Ni ahueni ya ajabu sana! Inatubadilisha sisi, si Yeye!

Je, damu ya Kristo inasafishaje dhamiri yako? Damu kwa kawaida hufikiriwa kama kusafisha kumbukumbu ya dhambi. Baadhi wanaiona kama hii:

Lakini ni vigumu kuona damu iliyomwagika kama kusafisha kitu chochote. Maandiko yanasema kwamba damu ni mfano wa uhai:

“Kwa maana uhai wa mwili u katika hiyo damu; nami nimewapa ninyi hiyo damu juu ya madhabahu, ili kufanya upatanisho kwa ajili

ya nafsi zenu; kwa kuwa ni hiyo damu ifanyayo upatanisho kwa ajili ya nafsi.” (Mambo ya Walawi 17:11)

Tunaweza kufikiria juu ya damu kufanya upatanisho kama kwenye picha iliyo hapo juu, lakini hiyo hailingani na maana ya asili ya upatanisho. Hata hivyo, maisha (yaliyofananishwa na damu) ya Kristo yangeweza kufikia hali ya umoja (hali ya umoja naye) kwa sababu kuona upendo alioonyesha katika maisha yake kunatuonyesha kwamba yuko upande wetu, kwamba anastahili imani yetu, hivyo kutupatanisha naye. Ukweli kwamba wanadamu wangesulubisha chanzo cha nuru chenye upendo cha ulimwengu wetu pia unatoa picha wazi, kinyume chake, ya ukweli wa asili yetu ya kimwili. Inafungua kwenye akili zetu ufahamu wa kina na usadikisho wa hali yetu ya dhambi, ambayo ni muhimu kwa ajili ya toba kamili na kwa hiyo msamaha kamili na uponyaji.

Alichukua Deni kwa Njia ya Nani?

Kwa kufanya kazi hii kuu ndani yetu, Yesu aliondoa deni letu “kando.” Kutoka kwenye njia ya nani? Fikiria maswali haya: Je, umewahi kuwa na deni la mtu fulani ambalo hukuweza kulipa? Je, ilizuia uhusiano wako nao? Ulipowaona, kwa makusudi uligeuka upande mwingine au angalau kukwepa mada ya deni?

Bila msalaba, deni letu lingetuzuia kamwe kumkaribia Baba. Sio kwa sababu Baba angalishikilia deni letu juu yetu au kugeukia njia nyingine, lakini kwa sababu hatia yetu kubwa ingetujia kila tulipokutana Naye. Madeni yetu bado yangekuwa katika njia yetu. Hatungeweza kamwe kumkaribia kwa sababu ya hatia ya deni letu Kwake.

Yesu alikufa ili kutuokoa. Alisulubishwa kwa ajili yetu. Ilikuwa ni kwa ajili ya ukombozi wetu, na ili deni letu liweze kuondolewa kutoka kwetu, ndipo alichukua hati yetu ya deni na kuigongomelea msalabani kwa njia ya mfano. Hili lilitosheleza wazo la deni ambalo tunalo akilini mwetu ambalo lilituzuia kuamini kwamba tunaweza kupatanishwa na Mungu. Hatupaswi kamwe kuogopa kwamba tuna deni la Mungu na kwa hivyo hatuwezi kumkaribia. Badala yake, tunapaswa kumgeukia mara moja wakati wowote tunapoanguka katika dhambi. Dai ahadi inayofaa kama vile:

“Usiogope, kwa maana mimi ni pamoja nawe; usifadhaike, kwa maana mimi ni Mungu wako; nitakutia nguvu, naam, nitakusaidia, naam, nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki yangu.” (Isaya 41:10)

Utakaso Huambatana na Msamaha

Mtume Yohana pia anazungumza juu ya msamaha katika mstari huu unaojulikana sana:

“Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote.” (1 Yohana 1:9)

Yohana haongei hapa kuhusu msamaha unaofanyika ndani ya moyo wa Mungu. Hatupaswi kufikiri kwamba moyo wa Mungu umefungwa kwa wenye dhambi hadi watakapotubu. Wengi huamini na kufundisha uwongo huu kuhusu Mungu. Yeye hatushikilii kwa urefu hadi tuchukue hatua ya kwanza kuelekea upatanisho. Mungu alitusamehe bure kutoka katika upole wa moyo wake muda mrefu kabla hatujawa na hata wazo la kwanza la kukiri chochote. Aya hii inarejelea kazi ya kuondoa hisia zetu za kuwa na deni na kisha kwenda mbele zaidi kuondoa dhambi na udhalimu; hutokea ndani yetu, si ndani yake. Hivyo, neno lililotumika hapa ni *aphiemi*.

Angalia aya yenyewe inavyosema: “ili kutusafisha na udhalimu wote.” Msamaha huu unalenga, kwa mara nyingine tena, kwenye kazi ya utakaso ambayo Mungu anafanya ndani yetu. Ni jambo la kuona hitaji letu la kuondolewa hatia na aibu na kuchagua kumruhusu Mungu atufanyie hivi. Msamaha na utakaso hutokea katika akili zetu, na Mungu hataingilia mambo yanayotokea huko. Atafanya kazi hii ikiwa tu tutamruhusu.

Ondoleo la Dhambi

Kuna neno lingine lililotumika kuhusiana na mada hii ambalo linahusiana sana na msamaha. Neno “kusamehewa” limetafsiriwa kutoka kwenye nomino ya

Kigiriki aphasis (Strong G859) na limetoholewa kutoka kwenye kitenzi aphiemi. Kumbuka kwamba, katika aya ifuatayo, msamaha unapokelewa kwa uwazi sana, sio kutolewa:

“Huyo manabii wote humshuhudia, ya kwamba kwa jina lake kila amwaminiye atapata ondoleo la dhambi.” (Matendo 10:43)

Ni imani kwa upande wa mwenye kusamehewa katika msamaha wa Mungu ambayo inamfanya akombolewe dhambi zake. Si imani yake inayomfanya Mungu amsamehe. Mungu amekwisha kusamehe; ni juu yetu kuamini hivyo na kupokea uhuru wa kisaikolojia kutoka katika hatia ya dhambi.

Neno hilohilo limetumika katika aya hii:

“Yohana alikuja akibatiza nyikani na kuhubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya ondoleo [aphesis] la dhambi.” (Marko 1:4, NKJV)

Ubatizo ni zaidi ya utakaso wa maji kwenye uso wa ngozi. Ubatizo unakusudiwa kutusaidia kutambua kifo cha Yesu, kuzikwa na kufufuka kwake. Ndiyo maana ubatizo wa Biblia ni wa kuzamishwa kabisa. Kama kwamba umekufa, unazikwa chini ya maji (kuzikwa) na unafufuliwa (kufufuliwa) kutoka kwenye maji. Ni ishara nzuri ya kifo kwa nafsi na maisha mapya katika Kristo.

“Mfano wa mambo hayo [gharika ya Nuhu], ni ubatizo, unaowaokoa ninyi pia siku hizi; (siyo kuwekea mbali uchafu wa mwili, bali jibu la dhamiri safi mbele za Mungu), kwa kufufuka kwake Yesu Kristo.” (1 Pet 3:21, BBE)

Ahueni inayokuja kwa mwenye dhambi ni kutambua kwamba Mungu hatuhesabii dhambi zetu; kwamba hakika Yeye husamehe. Tunapata kuelewa kwamba kifo cha Yesu hakikuwa namna ya kutuliza; si kulipa adhabu ya kisheria ambayo Mungu alihitaji, bali kuonyesha upendo wa Mungu kwetu. Tafsihi ya King James Version inatafsiri hii (1 Pet 3:21) kama “dhamiri njema kumwelekea Mungu.”

Je, Ondoleo ni la Masharti?

Bado, inaonekana kuna sharti lililoambatanishwa na ondoleo la dhambi, kama inavyopendekezwa na aya hizi:

“Kwa maana hii ndiyo damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi.” (Mathayo 26:28)

“Na katika torati karibu vitu vyote husafishwa kwa damu; na pasipo kumwaga damu hakuna ondoleo.” (Ebr 9:22)

Inaonekana kama dhabihu, damu na kifo inahitajika. Walakini, hata hii imeeleweka vibaya sana. Zingatia aya hizi:

“Dhabihu na sadaka hukutamani; umenifungua masikio yangu; sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya dhambi hukutaka.” (Zaburi 40:6)

“Kwa maana sikusema na baba zenu, wala sikuwaamuru, siku ile nilipowatoa katika nchi ya Misri, katika habari ya sadaka za kuteketezwa au dhabihu;” (Yer 7:22)

“Na kila kuhani husimama kila siku akifanya ibada, na kutoa dhabihu zile zile mara nyingi, ambazo haziwezi kamwe kuondoa dhambi.” (Ebr 10:11)

Kuna mistari mingine mingi inayoonyesha kwamba Mungu hakuhitaji dhabihu ili atusamehe. Lakini aliwapa kwa sababu tulizihitaji ili tuweze kufahamu kwamba tumesamehewa. Ubinadamu ulihitaji ishara inayoonekana ili kumsaidia kufikia katika imani. Kuna mifano mingi katika maandiko ya Mungu inayokidhi matakwa ya mwanadamu⁹.

Hii ni kwa sababu asili zetu zimeharibika sana kwa njia ya hofu ya Mungu ambayo huja kwa sababu ya dhambi kwamba sisi wanadamu tulihisi dhabihu zinahitajika kabla ya kusamehewa. Utawala wa aina mbalimbali za dhabihu katika tamaduni za kale za kipagani (kutafuta uhakikisho wa msamaha)

---

⁹ <https://characterofgod.org/love-allows-for-growth/>

unashuhudia hilo. Mungu kutuambia tumesamehewa haikutosha; tulihitaji uwakilishi fulani unaoonekana kuifanya iwe kweli.

Mungu hakuwahi kuwa na haja ya kuona damu na kifo kabla ya kujisikia kama anaweza kusamehe dhambi.

4. Msamaha wa Kibiblia: Baadhi ya Mifano

Hebu tuangalie baadhi ya hadithi na vielelezo ili kusaidia kuelewa vyema msamaha wa Kibiblia na jinsi ambavyo Mungu amejaribu kuufundisha.

Abramu

Mfano mzuri wa mwanadamu aliyehisi hitaji la kutoa dhabihu alikuwa Abramu. Mungu alimwambia Abramu (aliyepewa jina jipya Ibrahimu katika Mwanzo 17) kwamba uzao wake ungekuwa kama nyota, na Abramu "... akamwamini BWANA..." (Mwa 15:6) Hakuna ishara (kama ushahidi) iliyoombwa au kutolewa. Lakini Mungu alipompa nchi, Abramu alijibu tofauti, akionyesha shaka kwa kuomba ishara:

“Akamwambia, Mimi ndimi BWANA niliyekuleta kutoka Uru wa Wakaldayo, ili nikupe nchi hii uirithi. Naye [Abramu] akasema, Bwana MUNGU, nitajuaje ya kuwa nitairithi?” (Mwanzo 15:7-8)

Abramu, akikosa imani katika ahadi na kutokuwa na uwezo wa kumkubali tu Mungu katika neno Lake, aliomba ishara ya kuonekana ili kumsaidia kuamini. Kwa kujibu, Mungu alimwambia awatoe dhabihu wanyama na kuwagawanya nusu kulingana na mazoea ya kitamaduni ya wakati huo:

“Akamwambia, Unipatie ndama wa miaka mitatu, na mbuzi mke wa miaka mitatu, na kondoo mume wa miaka mitatu, na hua, na mwana njiwa. Akampatia hao wote, akawapasua vipande viwili, akaweka kila kipande kuelekea mwenzake, ila ndege hakuwapasua. Hata tai walipotua juu ya mizoga Abramu akawafukuza. Na jua lilipokuwa likichwa usingizi mzito ulimshika Abramu, hofu ya giza kuu ikamwangukia.” (Mwanzo 15:9-12)

Nani alihitaji ibada hii, Mungu au Abramu? Tunaona kwamba Mungu alimuahidi Abramu bila masharti yoyote, bila ya haja yoyote ya ibada, lakini Abramu hakuamini. Alihitaji kitu cha kumsaidia kuamini, na Mungu alimkaribisha. Tunajua kwamba hii haikuwa njia ambayo Mungu angepata kutokana na kauli zake kuhusu kutohitaji dhabihu na kwa matunda ya ibada:

“kitisho cha giza kuu kilimwangukia.” Hofu na giza hilo havikutoka kwa Mungu. Suala hapa ni ahadi ya Mungu ya nchi lakini kanuni zilezile zinatumika kuhusu msamaha - mwanadamu alihitaji uhakikisho kwamba Mungu angesamehe na Mungu kwa neema akawapa.

Mfumo wa Dhabihu

Mungu, kwa hekima yake ya ajabu, aliweza kukidhi mahitaji ya Abram na baadaye ya Israeli huku pia akifundisha kanuni kuu za ukweli. Mfumo wa dhabihu wa patakatifu, ulitolewa kupitia Musa, ulitolewa ili kumhakikishia mwanadamu kwamba angeweza kusamehewa ingawa:

“... haiwezekani damu ya mafahali na mbuzi kuondoa dhambi.” (Ebr 10:4)

Tumeona, katika mistari iliyotangulia, kwamba dhabihu hazikutamaniwa na Mungu. Ni mwanadamu ambaye alifikiri kifo kilidaiwa ili kukabiliana na dhambi. Kwa hiyo, kwa rehema, Mungu aliumba mfumo wa dhabihu ili kushughulikia kutokuelewa kwa mwanadamu ili mwanadamu aweze kuamini kuwa amesamehewa.

Huduma ya patakatifu ilikuwa ni mfumo ambao Mungu alimpa Musa kuruhusu taifa la Israeli njia ya kukabiliana na dhambi na kuhisi walikuwa na uhusiano wa karibu na Mungu (Mungu alikuwa na yuko karibu nasi, lakini kutokuamini hutufanya tutambue kwamba yuko mbali sana)

Ibada ya patakatifu ilikuwa njia ya kuonekana ya kufundisha kweli za kiroho na kuleta msamaha kwa mwenye dhambi na kwa taifa. Kwa bahati mbaya, kama matukio mengine mengi ya mwingiliano wa Mungu nasi, hivi karibuni ilieleweka vibaya na ikawa tambiko tupu. Ingawa hatuingii katika maelezo ya huduma za patakatifu, hoja hapa ni kwamba ziliundwa ili kufundisha ukweli mkuu zaidi.

Hebu tuangalie mifano mingine ambapo Mungu alikuwa na wakati mgumu kumhakikishia mwanadamu msamaha wake hata tangu mwanzo wa kuuhitaji – wakati mgumu si kwa sababu ya mapungufu yake bali kwa sababu ya mwanadamu.

Adamu

Mungu alipokuja kukutana na Adamu na Hawa katika bustani, walijificha na Adamu aliitikia wito wa Mungu kwa kusema:

“... Nalisikia sauti yako bustanini, nikaogopa kwa kuwa mimi ni uchi, nikajificha.” (Mwanzo 3:10)

Je, hangaiko la Adamu juu ya uchi lilitokana na ukosefu wa mavazi au ilikuwa ni juu ya kufichuliwa kwa dhambi yake? Uchi wa kimwili haukuonekana kuwa tatizo:

“Nao walikuwa uchi wote wawili, mtu na mkewe, wala hawakuona haya.” (Mwanzo 2:25)

Inaonekana kwamba ufichuzi aliojali Adamu haukuwa wa kimwili. Angalia jibu la Mungu:

“... Ni nani aliyekuambia ya kuwa u uchi? ...” (Mwa 3:11)

Kimsingi, Mungu alikuwa akisema “Sikukuambia kwamba ulikuwa uchi; sionyeshi au kulaani dhambi yako; sitaki kukusababishia aibu na kujisikia kutokustahili.”

Lakini Adamu hakuomba msamaha kamwe. Mungu alikuwa tayari kusamehe, lakini Adamu hakuwa tayari kuupokea na hangemwamini Mungu hata hivyo, kwa sababu Adamu alikuwa amekubali uwongo wa Shetani na kisha akajificha kutoka kwa Baba Yake wa Mbinguni kwa woga. Hivi ndivyo wanadamu wengine wamerithi - hofu ya Mungu na imani kwamba Mungu anahitaji kutulizwa.

Kaini

Wengi huhisi kama Kaini aliyesema:

“...Uovu wangu ni mkuu kuliko niwezavyo kusamehewa.” (Mwanzo 4:13; usomaji wa pambizo wa KJV)

Hapa kuna matoleo ambayo yanatoa vivyo hivyo:

“Kaini akamwambia Bwana Mungu, Dhambi yangu ni kubwa mno hata siwezi kusamehewa.” (Mwa 4:13, Tafsiri ya Brenton Septuagint)

“Kaini akamwambia BWANA, Kosa langu ni kubwa mno hata siwezi kusamehewa.” (Mwanzo 4:13, Lamsa)

Kwa hiyo, katika hali hiyo, haikuwa kwamba Mungu hangeweza kusamehe bali kwamba Kaini hangeweza kuupokea, labda kwa sababu hangeweza kuamini kwamba Mungu alikuwa na rehema hiyo. Ingawa dhamiri yenye hatia inakusudiwa kutupeleka kwa Mungu ili kupokea uhakikisho wa msamaha na uhusiano uliorejeshwa, watu wengi wanairuhusu iwasukume kwenye kuvunjika moyo na kukata tamaa - hasa kwa sababu ya kutoelewa kwao tabia ya Mungu ya upendo, yenye rehema daima - hawaamini kwamba Mungu anasamehe bure.

Yakobo

Yakobo alikuwa ameshindana na hisia za hatia maisha yake yote kwa ajili ya dhambi zake, hasa zile za kudanganya baba yake na visa vingine vya

udanganyifu. (Jina “Yakobo” maana yake ni “mnyang’anyi,” jambo ambalo Yakobo alifanya kupitia udanganyifu wake.) Kipindi cha mabadiliko katika maisha yake kilikuja wakati wa usiku kabla ya kukutana na kaka yake Esau:

“...Yakobo akabaki peke yake, na mtu akashindana naye mweleka hata kulipopambazuka. Naye alipoona ya kuwa hamshindi, akamgusa uvungu wa paja, na uvungu wa paja la Yakobo ukalegea alipokuwa akishindana naye. Akasema, Niache niende, maana kumepambazuka. Akasema, Sitakuacha uende zako, usiponibariki” (Mwanzo 32:24-26).

Inafanuliwa kuwa mieleka ya kimwili lakini, zaidi ya hayo, Yakobo alitamani sana kupata baraka ya uhakikisho wa msamaha. Hatimaye alipopokea hilo, pia alipewa uhakikisho wa ziada kwa njia ya kubadilisha jina:

“Akamwambia, Jina lako hutaitwa tena Yakobo, ila Israeli, maana umeshindana na Mungu, na watu, nawe umeshinda.” (Mwanzo 32:28).

Hakika hakushinda katika mieleka ya kimwili (v25), lakini alishinda katika akili yake mwenyewe kwa kuweza kupokea msamaha uliotafutwa sana na unafuu wa mzigo wake.

Wakati wa taabu Yesu alieleza kabla ya ujio wa pili, kuna wakati/hali fulani ambayo itaendana na uzoefu wa Yakobo wakati watu wakitafuta uhakikisho wa msamaha katika kujitayarisha kwa ujio wa Bwana. Unajulikana kama “wakati wa taabu ya Yakobo.”

“Ole! siku hiyo ni kuu, hata hapana inayofanana nayo; ni wakati wa taabu ya Yakobo, lakini ataokolewa nayo.” (Yer 30:7)

Inaonekana kwamba uzoefu unaokuja (na hata maisha ya leo) yangekuwa rahisi zaidi ikiwa tungeweza kuwa na uhakika kwamba Mungu ni mwenye rehema, kwamba Yeye hahukumu, kwamba tumesamehewa. Kuelewa jinsi msamaha wa dhambi zetu unavyofanya kazi hufanya hivyo kuwa rahisi zaidi.

Mwanamke Aliyenaswa Katika Uzinzi

Hebu tuangalie hadithi katika Yohana sura ya 8 ya mwanamke aliyechukuliwa katika uzinzi. Yesu, baada ya kuwaambia washtaki wake, “Yeye asiye na dhambi miongoni mwenu na awe wa kwanza kumtupia jiwe,” (mstari wa 8) aliandika kwa kidole chake ardhini. Inafikiwa na wengi kwamba kile Alichandika kilikuwa kitu ambacho kiliwakumbusha dhambi zao wenyewe na kusababisha kujihukumu kwao. Kwa kuogopa kuhukumiwa wenyewe, washtaki walijificha mmoja baada ya mwingine. Walipoondoka, Yesu alimuuliza:

“... Mama, wako wapi wale washitaki wako? Je, hakuna aliyekuhukumu? Akasema, Hapana, Bwana. Yesu akamwambia, Wala mimi sikuhukumu; enenda zako, wala usitende dhambi tena.”
(Yohana 8:10, 11)

Yesu, ufunuo wa tabia ya Mungu kwa wanadamu, alituonyesha, kwa njia ya kukutana kwake na mwanamke mzinzi na washtaki wake, kwamba mtazamo wa Mungu kwa wenye dhambi ni wa upendo rahisi na kamili na msamaha. Huenda tusihisi kwamba anahusiana nasi kwa njia hiyo, lakini imani si hisia. Kazi yetu ni kuamini kwamba Mungu anatupenda na ametusamehe licha ya dhambi zetu, haijalishi ni giza kiasi gani. Hii lazima iwe imani yetu juu ya Mungu, iwe tunahisi ni kweli au la. Kuamini katika upendo wa Mungu usiobadilika unaopingana moja kwa moja na hisia zetu ni vita dhidi ya ubinafsi. Hivi ndivyo vita vya imani. Fikiria kuhusu mwanamke huyu: Je, alikuwa ameungama dhambi zake bado? Je! alijua Yesu alikuwa Mwokozi? Hapana. Lakini Yesu alimsamehe bila lawama.

Katika mifano ambayo tumeiangalia, ugumu wa Mungu haukuwa kamwe kujisikia kusamehe. Changamoto ilikuwa daima kumshawishi mwanadamu kwamba amesamehewa.

5. Msamaha wa Kibiblia: Huonyesha Moyo wa Mungu

Tukitambua kwamba msamaha ni muamala wa pande mbili, hebu tuangalie kwa karibu zaidi kile kinachotendeka katika moyo wa Mungu—katika kiwango cha hisia Zake—na jinsi Mungu anavyohisi kwetu kama wenye dhambi. Fikiria tena:

“Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.” (Yohana 3:16)

Tunaona kwamba zawadi ya Mwana wa Mungu ya kufa kwa ajili yetu ilitanguliwa na upendo ambao tayari ulikuwa ndani ya moyo wa Mungu kuelekea watenda-dhambi. Msamaha huu haukutokana na msalaba; ulikuwapo tayari kabla ya dhabihu ya Yesu. Kama si upendo wa Mungu uliokuwepo kwetu sisi, matukio ya msalaba yasingetokea kamwe. Ilikuwa ni kwa sababu ya upendo wa Mungu kwa ulimwengu kwamba alitupa Mwana wake wa pekee. Hili ni jambo muhimu kwa sababu wengi wanaamini kwamba Mungu angeendelea kubaki na chuki dhidi ya mwanadamu moyoni Mwake kama isingekuwa msalaba. Wengi hufundisha kwamba ilikuwa kwa njia ya msalaba kwamba Mungu alituliza uadui Wake au hisia zake ngumu kwa mwanadamu. Hata hivyo, msalaba haukuleta mabadiliko katika mwitikio wa kihisia wa Mungu kwetu; badala yake, ilionyesha hisia za dhati za Mungu kwa mwanadamu, Ambazo Alikuwa nazo muda mrefu kabla ya matukio ya msalaba kutukia. Msalaba ulikuwa muhimu kwetu ili tupate toba ya kina na kuamini kuwa tumesamehewa.

Usijihukumu Mwenyewe Wakati Mungu Hakuhukumu

Angalia kifungu kingine kinachozungumza juu ya msamaha wa dhati wa Mungu:

“Katika hili tutafahamu ya kwamba tu wa kweli, nasi tutaituliza mioyo yetu mbele zake, ikiwa mioyo yetu inatuhukumu; kwa maana Mungu ni mkuu kuliko mioyo yetu naye anajua yote. Wapenzi, mioyo yetu isipotuhukumu, tuna ujasiri kwa Mungu;” (1 Yohana 3:19-21 NASB)

Neno asilia la “kujiamini” mara nyingi hutafsiriwa kama “ujasiri.” Tunaweza tu kuwa na hilo ikiwa mioyo yetu (dhamiri) haituhukumu. Ikiwa dhamiri yetu ni safi tunaweza kweli kuwa na ujasiri katika uhusiano wetu na Mungu:

“Basi na tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema, na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji.” (Ebr 4:16)

Inaonekana kwamba uhusiano thabiti na Mungu unategemea sisi kuwa na dhamiri safi.

Sisi sote tumepitia hisia hiyo ya kusumbua ndani kabisa baada ya kufanya jambo ambalo tunajua kuwa si sahihi, sivyo? Roho wa Mungu hutuhukumu juu ya dhambi (Yohana 16:8), lakini ili tu kutupa neema na kutuponya (Rum 5:20) - hatupaswi kufikiri kwamba hatia ya dhambi ni Mungu anayetuhukumu. Mtume Yohana anatumkumbusha kwamba tunapopigwa na dhamiri na kushindana mweleka chini ya uzito wa hatia, hatupaswi kufikiri kwamba hukumu inatoka kwa Mungu. Mungu ni mkuu kuliko moyo. Ingawa mioyo yetu, dhamiri zetu, zinaweza kutuhukumu, roho yake ya msamaha na upendo tayari inafanya kazi ili kuturudisha kutoka kwenye matokeo ya dhambi. Hapa kuna tafsiri ya 1 Yohana 3:19-21:

“Maisha yaliyogezwa kama haya ni ushahidi kwamba tabia ya Mungu ya upendo imeandikwa tena ndani yetu, na kwa ujuzi huu tunaweza kuwa na amani mbele yake, hata wakati tunapohisi kutostahili na wenye dhambi. Ukweli ni wa kuaminika zaidi kuliko hisia zetu, na uwezo wa Mungu kuponya na kurejesha ni mkuu kuliko magonjwa yetu, kwa hiyo tuwe na ujasiri, kwa maana hakuna

jambo ambalo Mungu hajui, kwa hiyo, marafiki zangu, ikiwa mioyo na akili zetu zimepona na hazituhukumu tena, hatumwogopi tena Mungu” (1 Yohana 3:19-21, RNT)

“Tunaweza kuwa na amani mbele zake, hata tunapojisikia ... wenye dhambi”!

Lakini amani hiyo inaweza kuwa ndani ya mioyo yetu ikiwa tu tunaelewa mtazamo wake kwetu na, bila shaka, kuwa na hamu ya kuishinda dhambi hiyo. Anaruhusu makosa yetu kwa kuwa ameyafanyia kazi muda mrefu uliopita, nilijifunza mbinu kidogo ambayo imenisaidia katika maisha. Labda umejifunza hili pia. Mbinu ni kutojipiga kimhemko unapofanya kitu kibaya, kufanya uamuzi mbaya, au kuvuruga kwa muda mrefu. Sisi ni binadamu; tutafanya makosa. Huenda ukalazimika kupata matokeo fulani kwa sababu ya makosa, lakini ukubali kosa lako, kubali kwamba wewe si mkamilifu, lirekebishe kwa njia yoyote inayohitajika na uendelee na maisha yako. Ninaamini Mungu anataka tufanye hivyo; Hataki tubebe mizigo. Ametusamehe, na anataka tujisamehe sisi wenyewe na wengine.

Je, tunataka watoto wetu wakate tamaa maisha yao yote kwa makosa waliyofanya walipokuwa wadogo na wasiojua kitu, au wahuzunike wanapohisi mafanikio yao hayako katika kiwango walichojiwekea? Je, Yesu alitaka Petro awe katika hali ya kukata tamaa sikuzote kwa kukana Bwana wake? Hapana! Vivyo hivyo, Mungu anataka tujue kwamba sio tu kwamba anatupenda kama vile tunavyowapenda watoto wetu, lakini pia anaweza kutupa nguvu katika maeneo ambayo sisi ni dhaifu. Kwa maana ndivyo Mungu alivyomwambia Paulo:

“Neema yangu yakutosha; maana uweza wangu hukamilishwa katika udhaifu.” (2 Wakorintho 12:9)

Charizomai mpaka Aphiemi

Fikiria mantiki ya aya ifuatayo:

“Basi, kinyume chake, imewapasa kumsamehe na kumfariji, ili mtu kama huyo asije akamezwa na huzuni nyingi kupita kiasi.” (2 Wakorintho 2:7)

Ukimsamehe mtu, msamaha huo unafanyika moyoni mwako, sivyo? Iwe inaathiri au isiathiri moyo wa anayesamehewa, lazima utokee moyoni mwako ili uwasamehe. Je, unaweza kumfariji mtu ambaye bado unamkasirikia? Hapana, lazima uwe na charizomai kwanza. Unapaswa kuwa na msamaha ndani ya moyo wako. Kisha unaweza kutoa faraja yoyote inayohitajika kwa mtu huyo ili kwamba “asimezwe na huzuni nyingi.” Kuondoa huku kwa hatia kutoka kwa aliyesamehewa ni aphiemi - kupokea msamaha; tena, hatua mbili.

Jaribio la Uelewa

Hapa kuna jaribio kidogo ili kuona ikiwa unaweza kutofautisha kati ya sehemu mbili za mchakato huu. Angalia kifungu hiki:

“Nanyi mkimsamehe neno lo lote, nami pia ninamsamehe; kwa maana ikiwa nimesamehe neno lo lote, nalimsamehe kwa ajili yenu, nalilisamehe kwa ajili yenu katika uso wa Kristo.” (2Kor 2:10).

Tukio la pili la “kusamehe” liliingizwa na wafasiri kwa sababu linadokezwa wazi kwa vile linasema “mimi pia,” kumaanisha “Ninafanya jambo lile lile.”

Swali ni “kusamehe” kunamaanisha nini katika “Nani mnayemsamehe neno lolote...”? Je, ni *charizomai* (msamaha umetolewa) au *aphiemi* (msamaha umepokelewa)? Je, ni msamaha unaotokea katika moyo wa mwenye kusamehe au mwenye kusamehewa?

Ikiwa ulichagua *charizomai*, msamaha kwa upande wa anayetoa msamaha, ulifanya chaguo sahihi. Yaelekea ulijibu hivyo kwa sababu inasema “mnasamehe” – Paulo anawaambia wasikilizaji wake kusamehe. Lakini kuna sababu nyingine.

Ikiwa wewe (unayesamehe) unamsamehe mtu (anayesamehewa) ambaye amekukosea na msamaha huo ni *aphiemi*, basi nini kimetokea katika kusamehewa? Hatia na aibu huondolewa; inazungumza juu ya athari kwa anayesamehewa. Kisha je, Paulo, ambaye anazungumza katika mstari huu (akisema “nimesamehe pia”), au mtu mwingine yeyote anaweza kuja na kuondoa hatia sawa na aibu? Hapana, tayari imekwisha. Huwezi kuondoa kitu (hatia na aibu) ambacho tayari kimekwisha. Lakini Paulo anaweza kuwa na msamaha (*charizomai*) moyoni mwake (hakuna hisia kali kwa mwenye dhambi) pamoja na mtu anayemwandikia.

Mungu ana msamaha moyoni mwake na anataka tuujue. Yesu alisema:

“Msifadhaike mioyoni mwenu... amani yangu nawapa...” (Yohana 14:1,27).

Na aliyasema hayo mara tu baada ya Petro kusema bila kufikiri kwamba hatamkana Kristo kamwe.

6. Msamaha wa Kibiblia: Kuomba kwa ajili ya huo

Kufikia sasa, natumai unaweza kuelewa ni nini sala ya msamaha wa dhambi kwa kweli ni maombi kwa ajili ya nini. Sehemu ya kwanza ya maombi ni kutambua na kukiri dhambi. Kutubu na kuungama dhambi zako ni pamoja na kutambua kwamba unahusika na dhambi, kugeuka na kuiacha.

“Afichaye dhambi zake hatafanikiwa; bali yeye aziungamaye na kuziacha atapata rehema.” (Mit 28:13)

Pale ambapo hauhusiki tena katika dhambi, hakuna sababu ya hatia na aibu; dhambi inayosababisha imetoweka. Hatia na aibu ni matokeo ya asili ya matendo mabaya. Acha vitendo vyovyote vinavyosababisha hatia na aibu, na hatia na aibu vitakoma. Hiyo inaonekana rahisi vya kutosha lakini, kwa wengine, inaweza kutoa changamoto. Hata hivyo tuna ahadi za Biblia za msaada Wake:

“Usiogope, kwa maana mimi ni pamoja nawe; usifadhaike, kwa maana mimi ni Mungu wako; nitakutia nguvu, naam, nitakusaidia, naam, nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki yangu.” (Isaya 41:10)

“Jaribu halikuwapata ninyi, isipokuwa lililo kawaida ya wanadamu; ila Mungu ni mwaminifu; ambaye hatawaacha mjaribiwe kupita mwezavyo; lakini pamoja na lile jaribu atafanya na mlango wa kutokea, ili mweze kustahimili.” (1 Wakorintho 10:13)

Mungu ni upendo (1 Yohana 4:8) na habadiliki (Mal 3:6). Kwa hiyo, kila kitu Anachofanya kinaendana na asili yake ikiwa ni pamoja na kusamehe daima (*charizomai*). Sikuzote yeye hufanya mambo yenye upendo, lakini yale yenye upendo yanaweza kubadilika kadiri hali zinavyobadilika. Ikiwa hatutamruhusu aondoe hatia na aibu, basi msamaha (*aphiemi*)—huo kuachiliwa kutoka kwenye hisia za hatia na aibu—haufanyiki ndani yetu. Lakini, moyoni Mwake, bado anatupenda na kutusamehe na hatimaye atafanya jambo la upendo zaidi Analoweza kwa wale ambao kwa bidii hawakubali msamaha. Akiwa mwenye

kuheshimu hiari, atawaachilia watu kama hao kwenye matokeo waliyochagua ambayo anatumaini yatawafanya watambue madhara ya dhambi na kutubu. Hata hivyo, kukataa daima kuacha dhambi kutakuwa na tokeo la kudumu la kutengwa na Mungu, Chanzo cha uhai.

Mchakato wa Wahusika Wawili Umepanuliwa

Nilitaja hapo mwanzo kuwa msamaha ni mchakato wa pande mbili wa mwenye kusamehe na mwenye kusamehewa. Ningependa kufafanua hilo kidogo. Ingawa kuna pande mbili zinazohusika, michakato hiyo miwili inajitegemea zaidi kuliko mtu anaweza kuona mwanzoni.

Je, unatarajia kutokea nini katika kujibu maombi ya msamaha wa dhambi? Tunapaswa kutambua kwamba Mungu, ndani ya moyo wake, tayari ametusamehe ikiwa tunakubali au la, tunajua au la, hata kama tunataka au la. Msamaha Wake, *charizomai* yake haitegemei wetu wema vya kutosha, na haitegemei toba yetu au maungamo au hata juu yetu kuhisi kama sisi ni wenye dhambi mbaya. Anaendelea kutupenda, kutusamehe kwa hiari na hata kutubariki ambayo, kwa kiwango fulani, anafanya kila wakati (Mt 5:45). Anatamani sana umgeukie leo na uokolewe milele. Anataka kuongeza ufahamu wako ili utambue kina cha kukubalika kwake na upendo wake kwako.

Sasa kwa kuwa umeelewa msamaha, omba kwa akili unapoomba msamaha. Usiombe Mungu akupe "*charizomai*" kwa sababu tayari anayo. Watu huomba "Tafadhali, tafadhali, Mungu; tafadhali nisamehe." Wanaomba na kusihi na kuahidi: "Mungu mpendwa, ikiwa utanisamehe tu, sitafanya tena." Na wanafikiria na kutafuta mabadiliko katika Mungu. "Mungu, tafadhali [utaacha kunikasirikia na] unisamehe?" Huna haja ya kufanya hivyo—Yeye tayari amekusamehe. Usiombe *charizomai* kutokea; ilitokea zamani sana.

Sala iliyo sahihi zaidi ya msamaha inaweza kujumuisha (hakuna fomula iliyowekwa): kukubali kuwa umetenda dhambi, kumsifu kwa upendo na msamaha Wake na kumshukuru kwa kuondoa hatia na aibu - hiyo ni wewe kupitia *aphiemi*. Ili hayo yote yatokee, unahitaji kufahamu sheria yake,

kuthamini upendo na msamaha Wake, na unahitaji kuacha kufanya dhambi. Hatia na aibu ni matokeo ya matendo yako mabaya. Kwa hivyo acha vitendo hivyo! Lengo la maombi yako kwa kweli linahitaji kuwa utambuzi wa jinsi Mungu alivyo mwema na mwenye rehema na anayesamehe na jinsi ambavyo amekuwa mwema, na jinsi unavyohitaji kubadilika, si Yeye.

Ingawa sheria, iliyokusudiwa kutulinda, iliandikwa kwenye jiwe ili kuonyesha kudumu kwake, Yesu aliandika dhambi za washtaki wa mwanamke mzinzi (Yohana sura ya 8) katika mavumbi ya ardhi akionyesha jinsi Mungu alivyokuwa tayari kuzifuta.

Mungu atachukua nafasi ya dhambi mioyoni mwetu kwa kuandika sheria yake pale ikiwa tutamruhusu kufanya hivyo.

“Hili ndilo agano nitakaloagana nao baada ya siku zile, asema Bwana, nitatia sheria zangu mioyoni mwao, na katika nia zao nitaziandika; (Ebr 10:16)

Ugumu katika mchakato huu uko kwetu. Kunaweza kuwa na dhambi katika maisha yetu ambazo tunafanya au tunazishikilia, bila kutambua kuwa ni dhambi. Ingawa hatujui kuwa ni dhambi, labda hata hatujui kuwa ziko huko au hatukubali kuwa ni dhambi, bado zinatuharibu. Mungu yuko tayari kutuonyesha dhambi hizo, lakini hilo linaweza kuwa chungu kwetu. Uzoefu wetu wa maisha unapotuongoza kuona dhambi zetu, tusigeuke kwa hofu. Watu mara nyingi hufikiri kutojua ni raha, lakini kwa dhambi sivyo. Tunapogundua dhambi ndani yetu, na tufurahi kwamba Roho wa Mungu

ametuongoza kuiona kwa lengo la sisi kuitubu na kupokea msamaha na upya wa uzima.

“Naye atakapokuja, huyo atausadikisha ulimwengu kwa habari ya dhambi, na haki, na hukumu.” (Yohana 16:8)

“Tena torati iliingia [katika akili zetu], ili kosa [dhambi zetu] liongezeke. Lakini dhambi ilipozidi, neema ilizidi zaidi.” (Warumi 5:20)

Kadiri tunavyotumia wakati mwingi na Yesu, ndivyo tutakavyojiona kuwa wenye dhambi zaidi. Watu wengi hawapendi utaratibu huu na kwa hiyo wanaacha kusoma Biblia au hawataki kuwa karibu na wengine wenye imani thabiti. Lakini hii inatokana na ufahamu mbaya wa Mungu. Mungu hatatulazimisha kubadilika; Anahitaji kwanza sisi kutaka kubadilika. Tunapona hali yetu ya dhambi, tunaweza kumwomba Mungu atufanye tufanane zaidi na Yesu ambaye tunamjua vizuri zaidi na zaidi. Hebu tuamini kwamba tunatakaswa na kuwa kama Yesu zaidi, hata kama Shetani au ulimwengu au mtu mwingine yeyote atasema hakuna kinachoendelea.

“Tazameni, ni pendo la namna gani alilotupa Baba, kwamba tuitwe wana wa Mungu; na ndivyo tulivyo. Kwa sababu hii ulimwengu haututambui, kwa kuwa haukumtambua yeye. Wapenzi, sasa tu wana wa Mungu, wala haijadhihirika bado tutakavyokuwa; lakini twajua ya kuwa atakapodhihirishwa, tutafanana naye; kwa maana tutamwona kama alivyo. Na kila mwenye matumaini haya katika yeye hujitakasa, kama yeye alivyo mtakatifu. Kila atendaye dhambi, afanya uasi; kwa kuwa dhambi ni uasi. Nanyi mnajua ya kuwa yeye alidhihirishwa, ili aziondoe dhambi; na dhambi haimo ndani yake. Kila akaaye ndani yake hatendi dhambi; kila atendaye dhambi hakumwona yeye, wala hakumtambua.” (1 Yohana 3:1-6)

Ufunguo wa kuponywa dhambi na kwa hiyo kuhesabiwa haki kuhusiana na sheria na kujazwa na uzima wa Mungu, ni kumjua Mwana wa Mungu, na kujitakasa ili tufanane naye.

Omba ufahamu wa msamaha wa Mungu na utayari wa kuukubali kwa shukrani bila kusita.

Muhtasari

Mungu daima anakusamehe kutoka moyoni mwake. Msamaha wake unapatikana bure na hutolewa hata kabla hujaomba. Hakuwekei kinyongo huku akisubiri ufanye jambo kwanza. Hatuhitaji kufanya matendo ya kustahili kabla Mungu hajafikiria kutupenda. Si suala la kutunza kumbukumbu au kwa namna fulani kusawazisha vitabu, bali uponyaji halisi wa mioyo ili uhusiano wetu na Mungu urejeshwe na mwelekeo wetu wa dhambi kuondolewa.

Wewe ni mtoto wake wa thamani na Yeye kamwe hahifadhi mawazo yoyote mabaya kwako wala hatakuhukumu. Huu ni ukweli wa ajabu ambao utaongeza upendo wako Kwake. Kutambua msamaha Wake uliotolewa kwa hiari (*charizomai*) na hisia za kweli kwako hurahisisha zaidi kukubali (*aphiemi*) msamaha unaotolewa bila malipo na uponyaji na wokovu unaoambatana nao.

Na inaeleweka ikilinganishwa na uzoefu wetu. Fikiria hasa wazazi wenye upendo wa watoto wadogo. Daima huwasamehe watoto wao wanapofanya jambo baya; hawaachi kuwapenda hata kidogo, na hawana kinyongo dhidi yao. Watoto wetu hutusaidia kutufundisha uhusiano kati ya Mungu na sisi na jinsi Anavyowachukulia watoto Wake wote.

Basi ukubali msamaha unaotolewa bure kwako. Jifunze kumwona Mungu kama mzazi wa ajabu Yeye. Je, si ni baraka kuelewa msamaha wa Mungu? Furahia msamaha wake wa bure na kuondolewa kwa hisia zako za hatia!

Hatimaye, ikiwa unamjua mtu yeyote anayetatizika kusamehewa, tafadhali shiriki naye kijitabu hiki kidogo.

Ukweli wa Haraka Kuhusu Msamaha

- Msamaha hutolewa na mwenye kusamehe - mtu anayesamehe.
- Msamaha unapokelewa na anayesamehewa - mtu anayesamehewa.
- Kwa hiyo msamaha una sehemu mbili na ni mchakato wa pande mbili.

- Kiyunani kina maneno tofauti ya msamaha uliotolewa na kupokelewa.
- Msamaha unaotolewa umetafsiriwa kutoka kwenye neno la Kiyunani charizomai.
- Msamaha uliopokelewa umetafsiriwa kutoka kwenye neno la Kiyunani aphiemi.

- Mungu huwa hatoi adhabu kwa ajili ya dhambi.
- Dhambi zote zina matokeo ambayo ni matokeo ya asili ya dhambi.
- Dhambi ni mbaya (mabaya kufanya) kwa sababu zinatuumiza sisi na wengine.

- Uhusiano wa Mungu nasi ni kama wazazi na watoto wao.
- Mungu alipanga kila mojawapo ya sheria zake kwa ajili ya baraka na ulinzi wetu.
- Hakuna sheria yoyote ya Mungu ambayo ni ya kiholela: “kwa sababu mimi ni Mungu na nilisema hivyo.”

- Mungu wetu mwenye rehema daima husamehe kila dhambi tunayofanya.
- Mungu haachi kutupenda hata kidogo tunapoanguka hata katika dhambi nzito.
- Mungu anataka tu kutulinda kutokana na madhara ya dhambi.

Ushahidi wa mambo yote hapo juu umetolewa katika utafiti huu. Kuelewa jinsi msamaha unavyofanya kazi, kwamba tunasamehewa na Mungu daima, husaidia kuondoa mzigo wowote wa hatia na aibu kutoka kwetu. Kubali msamaha wa Mungu unaotolewa bure na utapata amani kubwa ya akili na dhamiri safi. Naomba kijitabu hiki kikutie moyo sana kumkaribia Yeye.